

Pengeuge

FRA LÆRLING TIL MESTER

PENGEUGE PÅ ERHVERVSSKOLERNE
NIVEAU 3

Sådan anvendes hæfterne

Materialet til Pengeuge på Erhvervsskolerne består af tre undervisningshæfter. Hæftet "Stærk til Privatøkonomi" er tiltænkt grundforløb 1. Det anbefales, at dette hæfte introduceres til klasser og hold først."

Hæftet "Bil, Bolig og Børn" er udviklet til grundforløb 2. Hæftet bygger oven på hæftet til grundforløb 1.

Dette hæfte "Fra Lærling til Mester" er tiltænkt elever på hovedforløbet og skal ses i sammenhæng med de to øvrige hæfter. Alle hæfter kan dog anvendes til alle dele af uddannelsen, hvis læreren skønner det relevant.

Pengeuge

Data: "Fra Lærling til Mester" er udviklet til brug under Pengeuge på Erhvervsskolerne. Formålet med Pengeuge er at lære eleverne på erhvervsuddannelserne om penge og privatøkonomi, samt at skabe interesse for at starte egen håndværksvirksomhed. Pengeuge på Erhvervsskolerne er arrangeret af Finansrådet i samarbejde med Danske Erhvervsskoler, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Håndværksrådet.

Redaktør er Troels Juel, konsulent i Finansrådet.

Forfattere er Troels Juel, Helle Jeppesen, Jens Thøgersen, Solveig Tingey og Joachim Fogh.

ISBN: 978-87-91887-73-4

1. udgave, 1. oplag

Grafisk tilrettelæggelse: ZUPA Productions

Tryk: Finansrådet.

Copyright: Finansrådet.

Materialet kan frit anvendes i undervisningsøjemed mod tydelig kildeangivelse.

Hæftet er udviklet i juli og august 2016.

FORORD

Drømmer du om at blive chef i din egen virksomhed? Det gør mange erhvervsskoleelever – og det har de god grund til. Erhvervsuddannelser giver nemlig rigtig gode forudsætninger for at starte eget firma og få succes, hvis man både er god til sit fag og til at drive virksomhed.

Nogle lærlinge starter eget firma samtidig med, at de er under uddannelse eller har et arbejde ved siden af. Det kan være en god måde at afprøve drømmen om at blive selvstændig – og prøve, hvad det vil sige i praksis at være sin egen boss.

“Fra Lærling til Mester” kan hjælpe dig med at blive stærkere på en række af de områder, som omhandler økonomien i en lille virksomhed, som kun har én ansat – nemlig dig. Det er ikke en komplet guide til, hvordan du starter virksomhed. Men det er en træning i anvendelse af de økonomiske kompetencer og overvejelser, som du skal være bevidst om, hvis du vælger at springe ud som selvstændig.

Hæftet er inddelt i tre dele:

1. Før du starter virksomhed.
2. Arbejde og økonomi.
3. Skat, moms og regnskab.

Hæftet skal træne dig i en række værktøjer, som du både kan bruge, hvis du starter som selvstændig, men som du også kan bruge som ansat i en virksomhed. At kunne udregne priser på materialer, forstå budgetlægning og være bevidst om økonomiske overvejelser kan komme dig til gavn nu og resten af dit arbejdsliv.

Materialet i dette hæfte er tiltænkt hovedforløbet, men kan bruges på alle dele af erhvervsuddannelserne. De opgaver og regneark, som er tilgængelige på nettet, kan du finde på pengeuge.dk/eud.

Vi håber, du lærer en masse om økonomi for en lille virksomhed, og at du bliver skarp til at håndtere dine penge.

God fornøjelse!

Finansrådet
Danske Erhvervsskoler
Erhvervsskolernes ElevOrganisation
Håndværksrådet

INDHOLDSFORTEGNELSE

FØR DU STARTER VIRKSOMHED

Side 5-7

ARBEJDE OG ØKONOMI

Side 8-17

SKAT, MOMS OG REGNSKAB

Side 18

FØR DU STARTER DIN VIRKSOMHED

ETABLERINGSBUDGET OG FORRETNINGSPLAN

Det er sjovest at starte en virksomhed, som giver overskud eller kommer til det inden for den nærmeste fremtid. Hvis din virksomhed skal overleve og blive din primære indkomst på et tidspunkt, så er det en nødvendighed, at din virksomhed løber rundt.

Derfor giver det mening at få en række økonomiske værktøjer på plads, så du er rustet til at administrere og udvikle din virksomhed. Eller sagt på en anden måde: Det er vigtigt at være en god håndværker, men hvis din virksomhed skal blive en succes, så skal du også kunne bruge dine matematiske færdigheder til at hjælpe din virksomhed godt fra start.

Du kender sikkert allerede til de grundlæggende færdigheder. Hvis du kan lægge et budget og har viden om udregning af renter på lån, så har du allerede nogle af de allervigtigste kompetencer. Det er kompetencer, som vil komme

dig til gode, uanset om det gælder din karriere som selvstændig, dit arbejdsliv som lønmodtager eller i din privatøkonomi.

START AF EN ENKELTMANDS- VIRKSOMHED

Når du skal starte egen håndværksvirksomhed, så skal du være bevidst om startomkostningerne. Her tager vi udgangspunkt i en lille enkeltmandsvirksomhed, som kan køres ved siden af uddannelsen eller ved siden af et almindeligt arbejde som lønmodtager.

Rigtig mange vælger at afprøve deres drøm om at blive selvstændig ved at starte en enkeltmandsvirksomhed i deres fritid. Hvis du har en drøm om at blive din egen chef, så er det en god måde at afprøve dine evner uden at droppe ud af din uddannelse eller miste det økonomiske fundament, som kan være at modtage en fast løn hver måned.

Etableringsbudget

Du skal overveje, hvilke omkostninger der er et minimum for at starte op selv. Hvad skal du bruge af værktøj? Har du brug for en bil? Skal du have arbejdstøj? Det afhænger naturligvis af, hvilke opgaver du planlægger at tilbyde eller at byde ind på. Samtidig er små virksomheder forskellige – men overvejelserne er de samme: Du skal tænke over, hvad du allerede har adgang til, og hvad du skal ud og investere i.

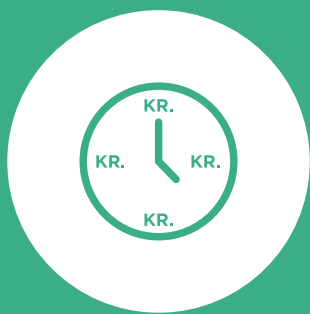

FORRETNINGSPLAN

Før du starter egen virksomhed, så er det vigtigt at have en forretningsplan. I en forretningsplan skal du gøre dig overvejelser om strategien for din virksomhed. Planlæg hvad din virksomhed skal tjene pengene på: Skal du være specialiseret i en niche af produkter eller have en bred vifte af ydelser? Eksempelvis er nogle murere specialiseret i badeværelser, mens andre tager en lang række af opgaver ind. Begge dele har fordele og ulemper, men det er vigtigt, at du har gjort dig overvejelserne på forhånd (og løbende reviderer, når din virksomhed er i gang).

Kortlæg hvem det er, du konkurrerer med – og hvordan du differentierer dit firma fra andre: Dine potentielle kunder skal have en grund til at vælge dig frem for dine konkurrenter.

Tænk også over, hvem dit kundesegment er (hvilken type af personer eller firmaer), og hvordan du vil gøre kunderne opmærksomme på din virksomhed: Skal du have en hjemmeside? Skal du have reklamer på din kassevogn? Skal du bruge dit netværk til at promovere din virksomhed? Overvej hvad du vil gøre og læg en strategi.

ARBEJDE OG ØKONOMI

ORDRER TIL DIT FIRMA

INDKØB AF MATERIALER

Når du skal afgive et tilbud på en ordre, så skal du have et realistisk billede af, hvad opgaven koster i timeløn og i materialer. Hvis vi alene ser på materiale delen, skal du tænke konstruktionen igennem fra start til slut og overveje, hvor meget du skal bruge af de forskellige materialer.

Hvis du bliver god til at udregne de samlede priser på materialer, så vil det komme dig til gavn, uanset om du er selvstændig, eller om du har et almindeligt job hos en mester.

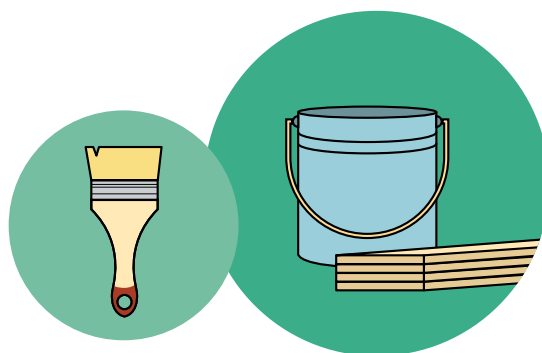
I dette eksempel har Mai startet sit eget tømrerfirma. Hun er ved at afgive et tilbud på en

træterrasse på 18,5 m² med fliser under. Terrassen skal være i god kvalitet med FSC-certificeret træ (som sikrer bæredygtighed i skovbrug) med fliser under og gode materialer til opklodsning, strøer m.m.

OPGAVE 2

Udregn hvor meget materialerne vil koste til terrassen, når du har følgende materialer (se tabel)

Materiale / opgave	Antal	Enhed	Styk-pris
Dug til at have under 30 x 30 cm fliser (skal modvirke ukrudt i at gro samt fastholde sand og grus)	1	styk	249,00
Fliser 30 x 30 cm i beton	64	styk	8,50
Opklodsning, Eurotec terrassefod	64	styk	16,90
Strøer (45 mm x 95 mm) per meter	4,8	meter	135,00
Skruer til strøer	1	pakke	150,00
Terrassebrædder, npi jatoba (21 mm x 145 mm)	29	meter	143,90
Dækbrædt til at have rundt om terrassen, npi jatoba (21 mm x 145 mm)	6	meter	143,90
Terrasseskruer i rustfrit stål, NKT 4,8 x 75 mm.	1	pakke	445,00
Træbeskyttelse og pensel	1	sæt	689,00
Tale med kunden om opgaven	1,5	timer	350
Udregne tilbud til kunden	1,5	timer	350
Udførelse af opgave	37	timer	350

UDREGN DEN SAMLEDE PRIS FOR MATERIALER

Materiale / opgave	Antal	Enhed	Stykpris	Samlet pris
Dug til at have under 30 x 30 cm fliser (skal modvirke ukrudt i at gro samt fastholde sand og grus)	1 stk.	styk	249,00	
Fliser 30 x 30 cm i beton	64	styk	8,50	
Opklodsning, Eurotec terrassefod	64	styk	16,90	
Strøer (45 mm x 95 mm) per meter	4,8	meter	135,00	
Skruer til strøer	1	pakke	150,00	
Terrassebrædder, npi jatoba (21 mm x 145 mm)	29	meter	143,90	
Dækbrædt til at have rundt om terrassen, npi jatoba (21 mm x 145 mm)	6	meter	143,90	
Terrasseskruer i rustfrit stål, NKT 4,8 x 75 mm.	1	pakke	445,00	
Træbeskyttelse og pensel	1	sæt	689,00	
Samlet pris for materialer (uden moms)				
Tale med kunden om opgaven	1,5	timer	350,00	
Udregne tilbud til kunden	1,5	timer	350,00	
Udførelse af opgave	37	timer	350,00	
Samlet pris for arbejde (uden moms)				
I alt (uden moms)				
I alt (med moms, 25%)				

OPGAVE 3

Lav et tilbud på en fiktiv opgave som passer til dit fag. Indsæt de forskellige poster i budgettet herunder. Prøv at komme så tæt på virkeligheden som muligt.

Materiale / opgave	Antal	Enhed	Stykpris	Samlet pris
Samlet pris for materialer (uden moms)				
Samlet pris for arbejde (uden moms)				
I alt (uden moms)				
I alt (med moms, 25%)				

FAKTURA TIL KUNDEN

Tidligere blev fakturaer til kunder skrevet i hånden. I dag bliver langt de fleste fakturaer lavet digitalt, hvilket gør det nemmere at gemme og bogføre faktureringer til kunder.

SKAT har en række regler omkring, hvad en faktura skal indeholde:

- Udstedelsesdato (fakturadato).
- Fortløbende numre, der bygger på én eller flere serier, og som identificerer fakturaen.
- Sælgers momsregistreringsnummer (CVR-nummer).
- Sælgers navn og adresse.
- Købers navn og adresse.
- Mængden og arten af de leverede varer eller omfanget og arten af de leverede ydelser.
- Dato for hvornår levering af varerne eller ydelserne foretages eller afsluttes – forudsat en sådan dato er forskellig fra fakturaens udstedelsesdato (fakturadato).

- Momsgrundlaget, pris pr. enhed uden afgift, eventuelle prisedslag, bonus og rabatter, hvis disse ikke er indregnet i prisen per enhed.
- Gældende momssats.
- Det momsbeløb, der skal betales.

Kilde: <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oID=2068789>

FAKTA

Du kan finde de fulde regler om kravene til en faktura, ved at gå ind på SKATs hjemmeside og søge på "faktura". Her kan du også se reglerne for forenklede faktura.

Husk også at EAN-nummer skal bruges ved handel med det offentlige. Læs mere på www.nemhandel.dk.

DET RULLENDE VÆRKSTED

Hvis du skal starte din egen virksomhed med lejede eller købte lokaler, så kan det blive en dyr omgang. Derfor vælger mange at starte ud med en bil (fx en lille kassevogn) som deres værksted.

OPGAVE 4

Prøv at opstille et detaljeret budget over, hvad du skal købe af værktøj i løbet af de første to år af dit firmas levetid. Tag udgangspunkt i dit eget fag og de værktøjer, som du tænker ville give mening for din virksomhed at have.

Opstart af firmaet – det mest nødvendige

Anskaffelser (værktøj, bil, it, m.m.)	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
Samlet	kr.

Anskaffelser i løbet af 1. år

Anskaffelser (værktøj, bil, it, m.m.)	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
Samlet	kr.

Anskaffelser i løbet af 2. år

Anskaffelser (værktøj, bil, it, m.m.)	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
	kr.
Samlet	kr.

I dette eksempel har Mai besluttet at låne penge til en bil (25.000 kr.) og til værktøj (35.000 kr.), i alt 60.000 kr. Hun snakker med flere banker om mulighederne for at låne og får disse tre tilbud:

Sammenligning af priser på lån til anskaffelser						
	Lånemulighed 1		Lånemulighed 2		Lånemulighed 3	
Prisen på anskaffelser (i alt)	60.000	kr.	60.000	kr.	60.000	kr.
Egen udbetaling	0	kr.	50.000	kr.	0	kr.
Stiftelsesomkostninger*	10.910	kr.	9.085	kr.	10.910	kr.
Samlet lånebeløb inkl. stiftelsesomk.	70.910	kr.	19.085	kr.	70.910	kr.
Løbetid	3	år	4	år	3	år
Antal terminer	36	måneder	48	måneder	36	måneder
Årlig rente	7,50%	p.a.	7,50%	p.a.	6,50%	p.a.
Månedlig ydelse	2.205,74		kr. 461,45		kr. 2.173,32	
*Omkostninger lægges til lånet						

OPAVE 5: HVAD ER PRISEN FOR AT LÅNE PENGE TIL DET RULLENDE VÆRKSTED?

Hvis du tager udgangspunkt i prisen for anskaffelser (værktøj m.m.), som du har fundet i ovenstående eksempel, hvad vil prisen for at låne pengene så være?

Prøv at bruge regnearket på pengeuge.dk/eud til at udregne prisen for at låne pengene.

OPGAVE 6: DISKUTÉR I KLASSEN

Hvad er fordelene og ulemperne ved

- Løbende at investere i værktøjet?
- At låne penge til at købe alt værktøjet på én gang?

DIN VIRKSOMHED OG BANKEN

Din bank kan hjælpe dig med at finansiere din virksomhed, hvis det er nødvendigt. Men før du opsøger finansiering til investeringer, så tænk over, om det er nødvendigt for din virksomhed at få tilført kapital. Opstil et budget for din virksomhed og lav beregninger på, hvordan der skal afskrives på lånet – og ikke mindst, hvilken værdi lånet vil tilføre din virksomhed.

Gode budgetter giver dig overblik over din virksomhed – et overblik, som kan hjælpe dig med at få den bedste aftale i stand mellem din virksomhed og banken. Samtidig skal du være bevidst om, at der er forskellige priser på penge. Det kan ofte betale sig at snakke med flere banker, når du skal have kapital til din virksomhed.

Samtidig skal du være klar over dine rettigheder som kunde i en bank. Du er fri til at skifte bank, hvis du får et bedre tilbud i en anden bank. Hvis du vil drage nytte af bankernes forskellige tilbud til din virksomhed, så skal du kunne gennemskue din virksomheds økonomi og have et realistisk overblik over, hvilke ordrer du kan forvente at få ind i din virksomhed.

i

Kend dine rettigheder i banken

Hvis du har seriøse overvejelser om at starte en virksomhed, så er der mange steder, du kan søge information om budgetter og planer for din virksomhed. Guiden "Dressed for Business" er en guide til iværksættere om mødet i banken, som kan skaffe kapital til din virksomhed. Du kan finde guiden på pengeuge.dk/eud.

FORSTÅ DIN VIRKSOMHEDS ØKONOMI

For bedre at kunne styre din virksomheds økonomi skal du kende til en række centrale begreber. De hjælper dig til en bedre forståelse af indtægter, udgifter og afskrivninger i din virksomhed.

ÅBNINGSBALANCEN

Åbningsbalancen indeholder virksomhedens aktiver og passiver. Et aktiv er ting, som har værdi og en levetid over et år. Et stillads eller en bil kunne være eksempler på et aktiv. Et passiv er de penge (kapital), som er brugt til at finansiere aktiverne, ved at ejeren har sat penge i virksomheden, eller som er indskudt gennem fx et lån.

Du skal bruge åbningsbalancen i din virksomhed til at få et overblik over, hvad du har brug for af kapital – især fra dig selv, men alternativt også gennem lån eller investorer.

i

FAKTA

Vil du vide mere om åbningsbalance, resultatbudget og blive skarpere til de vigtigste budgetter for din virksomhed? Så skal du overveje at tage et valgfag i erhvervsøkonomi. Mange erhvervsskoler udbyder faget, så snak med din studievejleder, om du har mulighed for at vælge faget.

Eksempel på en åbningsbalance

Aktiver		Passiver	
Produktionsudstyr:		Egenkapital:	
Maskiner	5.000		
Værktøj	10.000	Egenkapital	40.000
Andet	3.000		
Vareindkøb:		Fremmedkapital:	
Færdigvarer (lager)	4.000	Banklån	20.000
Andet	1.000		
Bil:			
Bilens anskaffelsessum	27.000		
Likvidbeholdning:			
Kassebeholdning	1.000		
Bankbeholdning	9.000		
Aktiver i alt	60.000	Passiver i alt	60.000

RESULTATBUDGET

Resultatbudgettet (også kaldet driftsbudgettet) giver dig overblik over, hvad du har af indtægter og udgifter i din virksomhed for en periode.

Hos en stor virksomhed vil der ofte være et komplekst resultatbudget. I en mindre virksomhed vil det være et noget mere enkelt budget.

På næste side er en forsimplet udgave af en lille tømrervirksomhed, som bygger terrasser og redskabsskure.

OPGAVE 7: DISKUTÉR I KLASSEN

Hvordan man kan forvente, at økonomien ser ud i en lille virksomhed: Hvornår er det realistisk at tjene penge? Hvordan ser ens egen indkomst ud de første år, man driver virksomhed?

Resultatbudget (driftsbudget)			
Omsætning (varesalg)	1 år	2 år	3 år
Terrasser (å 20.000 kr)	280.000	740.000	1.080.000
Omsætning i alt:	280.000	740.000	1.080.000
Variable omkostninger i alt:			
Materialer	96.000	240.000	320.000
Lønoms-kostninger	156.000	390.000	520.000
Transportomkostninger	6000	15.000	20.000
Uforudsete omkostninger	2.000	4.000	5.000
Variable omkostninger i alt:	260.000	649.000	865.000
Dækningsbidrag (DB): (Omsætning fratrukket variable omkostninger)	20.000	91.000	215.000
Faste omkostninger			
Markedsføring/annoncer/reklame	1.000	2.000	30.000
Drift af bil	5000	7000	10.000
Telefon og internet	1.500	1.500	1.500
Forsikringer (til bil, ansvar, mm)	3.000	3.000	3.000
Advokat	5.000	5.000	5.000
Revisor	10.000	10.000	10.000
Faste omkostninger i alt:	25.500	28.500	59.500
Resultat før afskrivninger (DB fratrukket faste omk.)	-5.500	62.500	155.500

Resultatbudget (driftsbudget) fortsat

Afskrivninger:			
Afskrivninger på værktøj og bil	-5.000	-15.000	-20.000
Afskrivninger i alt:	-5.000	-15.000	-20.000
Resultat før renter	-10.500	47.500	135.500
Renter			
Renter af banklån	-1.000	-1.000	-1.000
Renteindtægter på likvide midler	200	200	200
Nettorenter i alt:	-800	-800	-800
Resultat før skat	-11.300	46.700	134.700
Skat (22 pct)	0	7.788	29.634
Nettooverskud (DB-faste omk., renter og afskr.):	-11.300	38.912	105.066

Note: Underskudet første år må bruges som fradrag ved næste års skattebetaling, jf. selskabsskatteloven §12.

PRISFASTSÆTTELSE OG ORDRER TIL DIT FIRMA

Når du fastsætter prisen for de ydelser eller produkter, som du sælger, så er der mange andre faktorer end kun den rene timeløn og materialerne, som du skal have med. Mange andre faktorer tæller nemlig med, som også er en omkostning for dig enten i tid eller penge.

Du skal bl.a. bruge tid og ressourcer på

- Transport.
- Regnskab og møder med revisor.
- Indhentning af opgaver.
- Tid til indkøb af materialer, værktøj m.m.

Dermed skal prisen på de opgaver, dit firma løser, ikke kun afspejle selve arbejdstiden på opgaverne hos kunderne, men også på alle de andre områder, der er en forudsætning for at have en virksomhed.

OPGAVE 8: DISKUTÉR I KLASSEN, HVOR MEGET DU SKAL TJENE?

Hvilke faktorer skal man tænke på, når man lægger priseniveauet for en opgave? Hvilke overvejelser skal man gøre om løn til sig selv?

Når du er ansat som lønmodtager i en normal stilling hos en mester, kan du forvente, at den samme løn går ind hver 14. dag eller hver måned. Sådan er det ikke, hvis du springer ud som selvstændig. Så vil din løn være helt afhængig af, hvad din virksomhed får af opgaver, og hvilken pris du får for dine opgaver. Men hvis du kan skabe et firma, som har succes, vil du også have bedre mulighed for at opnå en løn, som er højere end i et normalt job.

Den gennemsnitlige månedsløn for en nyuddannet tømrer inden for byggeriet er 30.005 kr. inklusiv pension og tillæg.

OPGAVE 9

Hvad tjener en tømrer i timen, hvis du regner med, at

- pension udgør 11% af den samlede løn?
- feriepenge udgør 12,5% af den samlede løn?
- der er tale om en 37-timers arbejdsuge?

Regn på tallene og find timelønnen før skat.

OPGAVE 10

Du overvejer at starte eget firma. Du vil gerne regne på din timeløn i dit eget firma for at se, om den kan konkurrere med den løn, som du kan få som lønmodtager. Udregn hvad forskellen er på den timeløn, som er angivet i tilbuddet på en terrasse sammenlignet med den timeløn, som du kunne få gennem et normalt lønarbejde (nævnt til venstre).

Du kan prøve at regne på flere forskellige lønninger i din enkeltmandsvirksomhed, alt efter hvor konkurrencedygtigt du tænker, det skal være. Samtidig skal du være klar over, at lønnen i en enkeltmandsvirksomhed oftest vil være lavere i opstartsfasen, end den vil være, når firmaet har kørt i et stykke tid.

HVORDAN BLIVER JEG BEDRE TIL BUDGETTER?

Dette hæfte tager ikke alle dimensioner med, når det kommer til budgettering for en lille virksomhed. Hvis du gerne vil blive klogere samt opnå et bedre økonomisk overblik i forbindelse med opstart af egen virksomhed, så er der mange steder, hvor du kan få hjælp eller sparring til at komme i gang. Der er en bred vifte af tilbud alt fra Håndværksrådet til din lokale bank eller bekendte, som har erfaring med at starte egen virksomhed. Uanset hvem du snakker med, så er det vigtigt, at du tænker kritisk og realistisk på, hvordan en virksomhed kan starte og på sigt vokse. Nogle kommuner har også kurser for selvstændige, som kan være en god støtte til at starte op.

Tjek hjemmesiden virk.dk

Virk.dk er en hjemmeside, som indeholder mange gode informationer om at starte en virksomhed i praksis. Siden indeholder guides til alt fra budgetter og til, hvordan du registrerer din virksomhed.

Virks underside "Læg virksomhedens budgetter" er en nyttig side for små erhvervsdrivende.

Du kan finde siden på

www.startvaekst.virk.dk/opstart/budgetter

SKAT, MOMS OG REGNSKAB

SKAT OG MOMS

Lønnen i en enkeltmandsvirksomhed er at betegne som virksomhedens overskud. Derfor er det vigtigt at føre regnskab over alle dine indtægter og udgifter for at finde frem til dit overskud. Dit overskud kan du vælge at have stående i din virksomhed, eller du kan vælge at trække det ud af virksomheden. Hvis du trækker det ud af virksomheden og over til dig selv (som din egen løn), så skal du huske at betale skat af pengene som en indkomst.

På SKATs hjemmeside kan du registrere, hvor meget du regner med at tjene som løn til dig selv fra din virksomhed. Det gør du ved at registrere indkomsten i din forskudsregistrering. På den måde undgår du et skattesmæk.

Husk moms

Husk, at der skal være penge i din virksomhed til at betale leverandører og til at betale moms.

Brug SKATs hjemmeside

SKATs hjemmeside har en omfattende guide til, hvad du skal være opmærksom på, når starter egen virksomhed. På www.skat.dk kan du søge på "start virksomhed", så finder du information om alt fra, hvordan du registrerer din virksomhed til vejledning i korrekt indregistrering af dine oplysninger.

REGNSKAB

Det er vigtigt at holde styr på indtægter og udgifter i et firma. En af de vigtigste grunde er, at et regnskab aldrig kan blive mere præcist, end de oplysninger, man putter ind i det.

Når du skal lave et regnskab (som er en opgørelse over, hvilke indtægter og udgifter du har afholdt i dit firma eller snart vil afholde), så skal du bruge informationer om en række forhold, herunder:

- Virksomhedens indtægter.
- Virksomhedens udgifter.
- Hvor meget, der skal afregnes i moms.
- Er der kunder, som endnu ikke har betalt deres regninger.
- Om virksomheden skylder penge eller har lån.

Mange får hjælp til at lave regnskabet for deres virksomhed gennem en revisor. Så er man sikker på, at regnskabet er udført korrekt.

Benyt dig af lokal hjælp

Der er lokale erhvervsråd og væksthuse spredt ud over hele landet. De er til for at hjælpe virksomheder, og det er en oplagt mulighed for dig, hvis du gerne vil starte en lille virksomhed.

VÆR MED I PENGEUGES INSTAGRAM-KONKURRENCE!

Hvad er det bedste eller mest nyttige, som du har lært ved at være med i Pengeuge?

Hvad har Pengeuge lært dig? Hvordan er du blevet bedre til privatøkonomi? Skriv det i taleboblen, tag et billede af dig selv med taleboblen og smid det på Instagram med **#minfinansverden** - så er du med i konkurrencen om Paradis-is og andre præmier til dig og din klasse!

**PENGEUGE HAR
GJORT MIG BEDRE TIL:**

#minfinansverden

Pengeuge på Erhvervsskolerne er en temauge om privatøkonomi for elever på erhvervsskolerne.

Det officielle undervisningsmateriale består af hæfterne "Stærk til Privatøkonomi", "Bil, Bolig og Børn" og "Fra Lærling til Mester".

Undervisningsmaterialet til Pengeuge er lavet af Finansrådet i samarbejde med Danske Erhvervsskoler, Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Håndværksrådet.

Pengeuge kører også i en anden version til folkeskolens ældste klasser.

På hjemmesiden www.pengeuge.dk kan I finde yderligere undervisningsmateriale, deltage i konkurrencer og meget mere! Materialerne er gratis og kan anvendes året rundt.

Pengeuge kan kontaktes på mail@pengeuge.dk

